

ששים אלף לא"י לחנוך תכני בא"י

מהן 20 אלף לא"י למוסדות יהודיים

DVL 543.88

במסיבה שנערכה אתמול מטעם הנה"צ ע"ב העליון על הר הכרמל באכסנית האחיות הגרמניות נוכחו כ-100 מורי מנים: פקידו הממשלה, ראשי עיריות, באי כוח עדות שונות, באי כוח העתרת נות.

הנציב העליון הודיע בנאומו על ההקצבות לחינוך תכני לערבים ול-יהודים בא"י. בס"ה הוקצבו מכספי-הממשלה 60 אלף לא"י, מהם 40 אלף לייסוד ביה"ס למלאכה לערבים בחיפה, ו-20 לא"י למוסדות לחינוך תכני והקלאסי של היהודים. הסכום הזה מתחלק: לתכניון בחיפה 10 אלפים לא"י, מקוה ישראל 4500 לא"י, כפר הנוער בן שמן 1250 לא"י, ביה"ס למלאכה בת"א 2000 לא"י, ביה"ס לאמנות ולמלאכת מתי-שבת בירושלים, שיוקם בבנין בית-הספר "בצלאל", או במקום אחר 1500 לא"י, ביה"ס החקלאי ל"ה הסתדרות העובדים בת"א, 750 פיון לא"י.

לדבריו הנציב ענו מר חסן שוקרי, מ. שרתוק ומנהל החינוך באומן. כל הנאומים נמסרו בשלוש השפות ותורגמו ע"י מר בינה וזניף חורי.

הנציב העליון ניגש לשאלת העתרת נאים, דרש בשלומם ושאל אם קיבלו את העתקות הנאומים.

נאום הנציב העליון

הנציב העליון אמר: בנאום אשר השמעתי לפני זמן קצר בעכו אמרתי שההקלאות והתעשייה מור בתן אחוזה וקשורה זו בזו. במשך השנים האחרונות הרבתה הממשלה לעשות בעזרה להקלאות בפלשתינה (א"י), ואני חושב שהכל מסכימים שעזרה זו היתה דרושה עד למאד, מפאת העוני, הצורך וסיבות אחרות.

סבורני שרשאים אנו לומר שהמדינה לא העלימה עין, גם מצדדי התעשייה. השיטה של ממשלת פלשתינה (א"י) היא לא לקבוע תעריפי מכס כאלה אשר יגדלו אחריהם העלאה כלי-לית של יוקר החיים. כשם שבעבר אמצנו תעשיות חדשות בשחרדנו במסך דים שונים את החמרים הגלמיים ואת מכונות התעשיות הללו מתשלום מכס החכנסה, כן נוספה לעשות גם להבא. כמו כן העלתה הממשלה בתעשיות שונות את המכס על סחורות מעובדות בכדי להגן על התוצרת המקומית, לפישיחקה שבכוח התעשיות המקומיות החדשות האלה להתחרות עם תוצרת זרה.

עד שלא תהא כל הצדקה להוצאת התכנית הזו לפועל.

על כן החלטתי לבנות בית ספר למלאכה מיוחד בשביל ערבים צעירים שברצונם לקבל הדרכה במקצועות התעשייה והמלאכה ולהקציב תמיכות לכמה מוסדות שבהם מתחנכים בני הנעורים היהודים.

הייסוד לבית ספר למלאכה הונח במדינת השנים האחרונות בזה שבבתי הספר העממיים של הממשלה אשר בערים הראשונות שבארץ הנהיגו שיעורים מיוחדים לשרטוט ולמלאכת יד.

התלמידים לבית הספר למלאכה ייבחרו מתוך בתי הספר האלה וממסדות אחרים. מקום בית הספר הוא, כמובן, דבר חיוני להצלחתו. אחר-היתר יעצות נוספת החלטתי, בעיקר לטובת התלמידים עצמם, שמקום בית הספר למלאכה זה יהיה בסביבת חיפה ובקרבת בית המלאכה של הרבנות.

העיר חיפה מתפתחת במהירות רבה למרכז תעשייתי, ודעתי היא, כי תכנית נכונה היא להקים את בית הספר למלאכה קרוב לחיפה בכדי לאפשר לתלמידים לעבוד במקום המלאכה ע"י תחילת עבודתם תעשייתית ומסחרית גורמים.

ברעתי שבבית הספר הזה יוכלו כ-60 עד 90 ילדי בני 14-16 שנה והם יקבלו הדרכה טכנית במשך שלוש שנים. רוב התלמידים האלו יהיו פנימיים. בית הספר הזה יעלה קרוב ל-40 אלף לא"י.

תקותי נאמנה שהקמת בית הספר הזה למלאכה יקבעו בו כל הסיודורים והמכונות החדשים, ושחבר מורים מוסמכים יעמוד בראשו ואפשר בעתיד לכמה מהתלמידים הערבים הצעירים להצליח בדרגים בחיים בתעשיותינו המדיניות וכן במחלקות הטכניות של הממשלה.

דברים אלה, חושבני, מכארים בקצרה, מה שברצוננו לעשות באמצעות בית הספר הערבי למלאכה.

ואולם כידוע ישנם בפלשתינה (א"י) מספר של מוסדות יהודים המקנים תנוך תכני והקלאי מצויין. לא מחכמה יהיה הדבר, ולהפוך, זו תהא שניאה ממש, שהממשלה תיסד עוד מוסד שיוכל באיזה אופן שהוא להתחרות עם המוסדות הקיימים, שכמה מהם זקוקים לתמיכה כספית ושברצון כולם להרחיב את פעולותיהם הטובות וההישגים שכבר השיגו. אחרי עיון רציני והתעוררות עם הנהלת הסוכנות היהודית החלטתי שהשיטה הנכונה שעל הממשלה לנקוט בה היא לבוא לעזרת כמה מה מוסדות האלה בתמיכות אשר תאמנה לצרכיהם ולאמצעים העומדים לרשותנו.

אחרי עיון בכל הדישות, החלטנו, בהסכמת הסוכנות היהודית, לתת הקצבות למוסדות הבאים. (הפירוט לעיל).

בשל העובדה שכבר קיימים מוסדות שבהם יכולים פועלים יהודים לקבל הדרכה ונחיה חיינו ופועלנו.

נאום מ. שרתוק

מ. שרתוק אמר:

ה. מ. אדוני, ראש העיריה, רבותי, הנני מודה מאד לך. מ. על שנתן לי את האפשרות לאמור כאן מלים אחי דות בתור ב"כ הסוכנות היהודית. כג' לנג שמחים להשתתף במסיבה זו, המסמלת פתח תקופה של עזרה יותר פעילה מצד ממשלת א"י להכשרתו הטכנית של הדרור הצעיר בארץ. היר שוב העברי מקדם בכרכה את ההקצבות החדשות ויראה בהן סימן נוסף לשיטתו הנאורה של ה. מ. לישקוד על עליית רמתם הכלכלית של האובדי-לוסין. ארזי זו, שישובה מתרבה במהירות, ויש לה סיכויים בטוחים להתרחבות אוכלוסין נוספת, צריכה להחשיב ביותר שאת את כיבושי המדע והידרשי הטכניקה, המסייעים להגביר את כוח היצירה הכלכלי של כל תושביה.

המוסדות היהודיים שמולאו תפקיד חלוצי בשרה החינוך התעשייתי והחקלאי, מעריכים את השתתפות הממשלה במעמסה אשר רבצה עד עכשיו עליהם בלבד.

בשם המוסדות האלה והציבור הנהנה מהם, הנני מביע תודה לך. מ. על העזרה הזאת אשר תקוטנו היא לראותה כהתחלה.

ה. מ. עמד על הסיבות שהביאו לידי הפרדת ההקצבות לערבים וליהודים דים לחוד. יש לקוות כי יחסים של עזרה הדדית והנאה שווה מהנסיון המשותף יהיו שוררים בין ביה"ס החדש למלאכה של הממשלה ובין המוסדות היהודיים המקבילים — ביהוד בינו לבין החשוב והותיק שבין מוסדות אלה, התכניון העברי בחיפה — לקדם מתה הכלכלית והטכנית של הארץ כג' לה.

המסיבה נערכה בגן, בצל העצים ליד שולחנות ערוכים.

מבין המוזמנים: ראש עיריית חיפה, חסן שוקרי, ראש עיריית ירושלים, רגיב בק נשאשיבי, סגן ראש עיריית ת"א, י. רוקח, ראש עיריית טבריה, זכי אל-חריף, ראשי עיריות שכס, רמ"ל, עכו ונצרת, ראש בית הדון השני דעי אל-חלדי. מבין היהודים מ. שרתוק מהסוכנות, ד"ר א. קנצלסון מהור"ד עד האומי, ד"ר ברקסון (מחלקת החיר

אתמול
ההסתדרון
ובית
של בני
האכרים
הסכם ע
רית כמי
כס עומד
הוסכם
לשם סיו

במשך
מול ליד
(השרון)

מחלקת
חזור זה
תיוסמת
שהופיעו
השתתפות
דים במי
סכא.

ב. כענ
מלבד מה
לגרום למ
האיזמים
(תסו) 14
רים ומחנ
סרו של ה
בניגוד לפ
להרשות
מקור

בין

לפניה
העליה ה
בתור מנ
סגנו, נת
ובין ב"כ
מחלקת
לפני מנה
שורה ש
ליה בעת
ב"כ
את הסעי
עליהם
להם סכו
ניתנו רק